

Ingediend via e-mail

Vaste Commissie voor Asiel en Migratie
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2025

dossiernummer: 207085

uw kenmerk: n.v.t.

telefoonnummer: +31 (0)6 21 55 66 58

e-mail: e.trinthamer@advocatenorde.nl

Betreft: Rechtsbescherming in de asielprocedure en de rol van Vluchtelingenwerk

Geachte woordvoerders,

Op donderdag 2 oktober heeft uw commissie een debat over het vreemdelingen- en asielbeleid. Ter voorbereiding hierop stuur ik u bijgaand het advies van de adviescommissie vreemdelingenrecht inzake de rechtsbescherming in de nieuwe asielprocedure en de belangrijke rol van Vluchtelingenwerk als gespecialiseerde eerste lijn. De NOVA sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie.

De NOVA wil daarbij benadrukken dat bij de totstandkoming van de visie in de brief van de minister van Asiel en Migratie d.d. 29 september 2025 over invulling van de juridische counseling en rechtsbijstand¹ geen uitvoering gegeven is aan de motie-Van Nispen.² Bij de nadere invulling hiervan is vooraf immers geen advies gevraagd aan de Raad van State en relevante ketenpartners. De NOVA heeft grote twijfels of een eerlijk proces en fundamentele rechten wel voldoende gewaarborgd zijn – precies de onderbouwing waar in de motie om wordt gevraagd.

De beginfase van de asielprocedure – direct na aankomst en vóór het gehoor met de IND – is namelijk cruciaal. In die fase legt de asielzoeker de basis van zijn of haar verhaal en bepaalt welke informatie voor het dossier van belang is. Zonder juridische ondersteuning in dit vroege stadium lopen asielzoekers het risico om onvolledige verklaringen af te leggen, omdat zij vaak niet weten welke onderdelen van hun relaas relevant zijn voor de IND, of moeite hebben om gevoelige onderwerpen direct te benoemen. Het weghalen van gefinancierde rechtsbijstand in deze cruciale beginfase ondermijnt niet alleen de rechtspositie van de asielzoeker, maar leidt ook tot meer onterechte afwijzingen, extra rechtszaken en een nog grotere druk op een toch al overbelast systeem. Dit afbreken van rechtsbescherming zet een schadelijke trend in gang, met gevolgen voor zowel asielzoekers als de samenleving

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

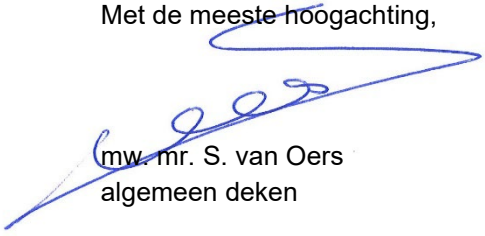
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

¹ [Invulling van juridische counseling en rechtsbijstand | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z13432&did=2025D30380>

en onze rechtsstaat. Daarom roept de NOvA uw Kamer dringend op om toegang tot een advocaat vanaf het eerste moment van de asielprocedure te garanderen.

Met de meeste hoogachting,

mw. mr. S. van Oers
algemeen deken

bijlage: advies van de adviescommissie vreemdelingenrecht

ADVIES

Van:	Adviescommissie Vreemdelingenrecht
Datum:	29 september 2025
Betreft:	Rechtsbescherming in de asielprocedure en de rol van Vluchtelingenwerk

De adviescommissie vreemdelingenrecht van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: de adviescommissie) spreekt hierbij haar zorgen uit over de ontwikkelingen met betrekking tot de rechtshulpverlening aan asielzoekers in de asielprocedure en de hulpverlening aan erkende vluchtelingen³ in het kader van hun gezinsherenigingsprocedures.

Huidige situatie

In de huidige situatie is Vluchtelingenwerk vanaf het begin van de procedure betrokken. Zij voorzien de asielzoeker van algemene informatie over de procedure, fungeren als algemene vraagbaak, geven relevante informatie door aan de advocatuur en wonen gehoren bij van kwetsbare asielzoekers. Met deze werkzaamheden dragen zij op cruciale wijze bij aan een zorgvuldige en menselijke asielprocedure. De adviescommissie acht deze bijdrage dan ook een wezenlijk onderdeel van de procedure en daarmee onmisbaar.

Ook na afronding van de procedure geeft Vluchtelingenwerk momenteel bijstand in het aanvragen van nareis voor gezinshereniging van de vluchteling met hun kerngezin. Hierdoor worden deze aanvragen tijdig en volledig ingediend, waardoor fouten en onnodige herstelprocedures worden voorkomen. Dit is uiteraard voordelig voor de aanvrager, die zo sneller een beslissing krijgt, maar daarmee ook voor de beslisautoriteit, die hiervoor minder aanvullend onderzoek hoeft te doen en sneller beslissingen kan nemen. Het is daarmee een win-win-situatie.

Onmisbaar

Voor de advocatuur zijn deze werkzaamheden zeer belangrijk en onmisbaar. Zou Vluchtelingenwerk deze werkzaamheden niet op zich nemen, dan zou er door de asielzoekers een veel groter beroep op de advocatuur worden gedaan tijdens de asielprocedure. De manier waarop de procedure nu is ingericht, maakt dat de advocatuur niet de tijd en de mogelijkheden heeft om deze werkzaamheden op te vangen. In de nareisprocedure geldt, dat veel problemen reeds in de aanvraagfase door Vluchtelingenwerk kunnen worden opgelost. Indien de aanvragers niet meer de begeleiding krijgen die zij thans wel krijgen bij hun aanvraag, dan voorziet de adviescommissie dat de aanvragen langer zullen duren, dat meer aanvragen onvolledig zullen zijn en dat ook meer aanvragen afgewezen zullen worden. Dit levert uiteindelijk meer bezwaarprocedures op. Procedures die voorkomen hadden kunnen worden, als in de aanvraagfase de aanvrager bijstand had gekregen. Dit is nadelig voor de aanvrager en voor de beslisautoriteit: een lose-lose-situatie.

De adviescommissie meent dat een goede rechtsbijstand aan asielzoekers en erkende vluchtelingen met zich meebrengt dat zij in de aanvraagfase van zowel de asielvergunning, als de gezinsherenigingsprocedure op een goede wijze worden begeleid. Alleen zo wordt hun recht op bescherming en het recht op uitoefening van het gezinsleven effectief gewaarborgd.

³ Waar hier gesproken wordt over vluchtelingen, worden ook subsidiair beschermden bedoeld. Voor de leesbaarheid is gekozen om hier alleen de term 'vluchteling' te gebruiken.

Rechten in gevaar

De huidige voornemens, die zich reeds in een ver stadium van uitvoering bevinden, om Vluchtelingenwerk geen rol meer te laten spelen in de asielprocedure en de gezinsherenigingsprocedure, acht de adviescommissie dan ook zeer zorgelijk en onwenselijk. Door het structureel wegbezuinigen van Vluchtelingenwerk, komen de rechten van asielzoekers en erkende vluchtelingen in gevaar.

Geen alternatief

De adviescommissie merkt daarbij op dat er in deze plannen onvoldoende in een alternatief voor deze werkzaamheden is voorzien. Overwogen wordt om de IND deze werkzaamheden gedeeltelijk op zich te laten nemen. In dit kader merkt de adviescommissie op dat hiervoor binnen de toch al zwaar onderbezette IND nieuwe afdelingen moeten worden opgezet, terwijl de bestaande afdelingen van Vluchtelingenwerk aantoonbaar goed functioneren. Een dergelijke onnodige omschakeling, kost tijd, geld en er sprake van een enorm verlies aan kennis en kunde. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van de rechtshulpverlening, zonder dat hier een goede reden voor is.

Advies tot heroverwegen

De adviescommissie meent dat er sprake is van onbehoorlijk bestuur en adviseert daarom om het schrappen van Vluchtelingenwerk in de asielprocedure en de gezinsherenigingsprocedure te heroverwegen.